

העלילה ותפקידה בסיפורים דוגמאות נבחרות מהתנ"ך

עוזר פרופסור ד"ר בלסם סאלח מהדי
phd בשפה העברית / התמחות: ספרות עברית מודרנית / אוניברסיטת בגדאד / הפקולטה של
ספות/ מחלקת השפה העברית

الحبكة ودورها في الادب القصصي نماذج مختارة من الكتاب المقدس

א.מ.ד. בלסם סאלח מהדי
جامعة بغداد / كلية اللغات / قسم اللغة العبرية / دكتوراه لغة عبرية
التخصص: الادب العبري الحديث
رقم الهاتف: 07736610310
البريد الإلكتروني: balsam.mohda@colang.uobaghdad.edu.iq

תקציר:

המחקר שופך אור על נושא העלילה (חשיבותה ותפקידה) בספרות הבדיונית מבחינת סוגיה ומבניה בכלל, והעלילה בספרות הבדיונית המקראית בפרט. המחקר התעניין להציג את האלמנטים החשובים בסיפור והיררכיה שמתחיל (האקספוזיציה, סיבוך הבעיה עד הגיע לנקודת שיא אחר כך התחיל הסיפור להוריד למצוא פתרון לבעיה, הפתרון יכול להיות טוב או רע, עד שהגיונו לסיום של הסיפור, הסיום היה סגור שהתעורר בסיפור מגיע לידי פתרון או סיום פתוח שאינו פותר את כל הבעיות ומשאיר שאלות פתוחות. זה היררכיה לסיפור נקרא (העלילה). שבתוכה יכול להכניס את כל מרכיבי הסיפור כמו המאורעות, הדמויות, המקום והזמן גם הסביבה. נושא של המחקר הוא היה נסיון חדש לניתוח את סיפורים נבחרים מהתנ"ך להציג את התמונות האמנותיות ורטוריות שרוב החוקרים לא התייחסו אליו.

מלות המפתח: הסיפור הקצר, העלילה, הספרות העברית, הטקסטים של

התנ"ך.

הקדמה:

הסיפור: הוא תיאור ריאליסטי או בדיוני של פעולות שנעשו לעניין לבדר או לחנך את המאזין או הקורא. (רוברט לואיס סטיוונסין) אחד מחלוצי הסיפורים הבולטים אומר: יש רק שלושה דרכים לכתב סיפור, הסופר יכול לקחת עלילה ואז לגרום לדמויות להתאים לה, או יכול לקחת דמות לבחור את אירועים ומצבים המפתחים את אותה העלילה היא העיצוב ההיגיוני או המבנה של סוג מסוים של שיח שמפתח את יחידותיו באמצעות רצף זמני. והוא נותן לסיפור צורה ונותן לו משמעות וכוונה. העלילה נותנת לכתוב הסיפור תפיסה כללית כיצד הוא רוצה סוג פורה שהוכן לכך יותר מצורות אחרות של ספרות, שכן הוא נותן למשווה הנאה ותבונה, אם הוא קורא אותו בזהירות ובתבונה והטוב ביותר ראוי לכך. תדרוך סיפור עם שלוש שורות (הסיפור הקצר). והוא עשוי להיות ארוך משלשלות מחוברות, כמו (הרומן). המחקר הזה התמקד במאפייני ומרכיבי הסיפור והעלילה שניהם ומה ההתקשרות ביניהם ליצירה עבודה ספרותית גמורה

חשיבות המחקר:

חשיבותו של המחקר נועצה בעובדה שהוא נגע בנושא שלא הודגש על ידי חוקרים רבים. ומתוך המחקר הזה גיליתי הרבה התאמה ושונה בין העלילה בסיור המודרני והעלילה בסיפור התנ"כי.

מטרות המחקר:

היא להציג את העלילה ותפקידה בספרות הבדיונית ולהדגיש על נקודות השונה והתאימה בין העלילה בסיפור המודרני לעלילה בסיפורי התנ"ך.

בעיות המחקר:

הדבר החשוב ביותר שהתנגדתי לא היה מקורות על העלילה בת"נך, גם קשי בתרגום והבינה את הטקסט התנ"כי.

השערת המחקר:

השערות רבות הועלו בשל הדמיון וההבדלים בין הספרות המודרני לבין הספרות התנ"כי והציג הבדלים ודמיון ביניהם. זה שנציין במסקנות המחקר.

שיטת המחקר:

במחקר זה הסתמכתי על ניתוח הטקסטים של הת"נך ופנקצייה העלילה בטקסטים הזה.

מבנה המחקר: המחקר מתחלק לשלושה פרקים:

פרק ראשון: סיפור קצר- מאפיינים והגדרות.

פרק שני: העלילה ותפקידה בספרות - מאפיינים והגדרות.

פרק שלישי: העלילה בת"נך (סיפורים נבחרים מהת"נך).

פרק ראשון: סיפור קצר- מאפיינים והגדרות

הסיפור מבחינה לשונית ואידיומטית :

אז המאמר (הספורים) בלשון הערבית אל מוחת פירשו לעקוב אחר עקבות של מהשהו טיפין ולדווח על החדשות והעבירו לאחרים. זה אומר גם משפט הדיבור (1) במילון של מותח אל - פיירוז עבדי, ישנן משמעויות רבות למילה "סיפור" שרובן מסכימות עם מה שהוזכר לשון הערבים כולל חזרה מהמסלול שנלקח (2) הסיפור באופן אידיומטי: (סיפור מעניין מספר או כתוב שנועד לשכנע או להועיל (3) והסיפור כאשר הסופיר האנגלי H.Charleston אם אתה לא מדמיין את המציאות, אז לא זה יכול להיחשב לאומנות (4) .

סיפור: זוהי אמנות ספרות, שמטרתה קידום. עצמי ומה הוא מכילה של בדיקת מחשבות ועידון ליצירה בחוכמה ובעצות. הסיפור באופן כלל קריינות של מאורעות שיאנה מצריכה שליטה העלילה, לעומת זאת קשורה למספר ובחשיבותה מגובלת את הסיפור את האירועים ולעורר את עניין הקורא או המאזין, לא חשיפת תעלומות אנושיות וכושר המצאה בציר דמויות (5).

בסיפורים ספרותיים אנו מוצאים את הסיפור מופיע לעיתים קרובות במאבק בין שני כוחות מנוגדים בדרך לעגיע למטרה מסוימת. אחד משני הכוחות הללו עשוי להיות טוב והשני רע. הקונפליקט עשוי להיות פנימי בתוך אחת הדמויות בסיפור כמו קונפליקט בין אהבה לחובה, או בין חמדנות אישית לאינטרס הציבורי, במקרה זה לדמות יש ממדים מורכבים ומציאותיים יותר מהאלה שהקונפליקט שלו חיצוני גרידה. (6)

עם זאת הקונספט המודרני של הסיפור שונה בימים עברו מבחינת תפקידו וטכניקותיו, הסיפור המודרני אינו סיפור המספר אירועים מסוימים או חיי האדם אבל הוא מוגדר על ידי מסגרות אמנותיות כלליות המבדילות אותו מאשר האמנותיות הבטאיות כמו המחזה והשירה (7). הסיפור חיי בעמים בעיקר כמסורת שבעל פה, בכילוי זמן תוך דיבור ושמיעה, כמשהו שאיננו ראוי להעלותו על הכתב. ואפילו מוצאים אנו סיפורים קדומים שנרשמו, הרי מטרתם תמיד, מה שקוראים בימינו- (לא ספרותית). יהא זה פרק בהיסטוריה או דרשה, או נאום שנרשם ואשר הסיפור המסופר בו בדרך אגב הוא רק משל לנמשל (8).

המשכילים בגליציה יצרו את הסיפור העברי הראשון בספרות החדשה כפרוזה, את הסיפור מחיי היהודים שמסביב להם, חיים אלה שמצד אחד היו קרובים אליהם קרבת נפש ומהצד השני קשרו מלחמה פנימית מצד החסידים. ככה יצרה ההשכלה העברית בגליציה את הסיפורים והתאורים הראשונים שלה מחיי (חסידים). לפי רוח ההשכלה והמלחמה שנשב בקרב הספרות הזאת. ההשכלה העברית בגליציה יצרה את הסטירה העברית. (9)

סוגי הסיפור: הסיפור הקצר והרומן.

הסיפור: הוא תיאור ריאליסטי או בדיוני של פעולות שנעשו לעניין לבדר או לחנך את המאזין או הקורא. (רוברט לואיס סטיוונסין) אחד מחלוצי הסיפורים הבולטים אומר: יש רק שלושה דרכים לכתב סיפור, הסופר יכול לקחת עלילה ואז לגרום לדמויות להתאים לה, או יכול לקחת דמות לבחור את אירועים ומצבים המפתחים את אותה העלילה היא העיצוב, ההיגיון או המבנה של סוג מסוים של שיח שמפתח את יחידותיו באמצעות רצף זמני. והוא נותן לסיפור צורה ונותן לו משמעות וכוונה. העלילה נותנת לכתוב הסיפור תפיסה כללית כיצד הוא רוצה סוג פורה שהוכן לכך יותר מצורות אחרות של ספרות, שכן הוא נותן למשווה הנאה ותבונה, אם הוא קורא אותו בזהירות ובתבונה והטוב ביותר ראוי לכך. תדורך סיפור עם שלוש שורות (הסיפור הקצר). והוא עשוי להיות ארוך משלשלות מחוברות, כמו(הרומן). (10)

מאפייניו של הסיפור הקצר:

בסיפור הקצר יש עומד מרכזי נקרא לו מוטיב. זה המוטיב היה להיות מילה, רעיון או מעמד שתפקידם להדגיש את הרעיון. המוטיב משמש בסיפור כסימבוליזם, שבתוכו הדגיש על התפתחות והמשמעויות השונות של הסיפור. (11)

מרכיבי הסיפור:

הזמן: כל האירועים בסיפור הקצר מתרחשים בזמן קצר.

המקום: בסיפור הקצר יש מקום אחד לכל אירועים של הסיפור.

הדמויות: בדרך כלל יש בסיפור הקצר דמויות מעטות, ועל פי כן יש דמות מרכזית

ודמויות משנה.

תיאורים: בסיפור הקצר הלשון ניכר ופשוט ואין מורכב כל תיאור נחוצי ומשמעותי

ביותר. (12)

מבנה הסיפור הקצר:

אקספוזיציה:- העלילה מתרחשת ברקע קצר על הזמן והמקום.

הסתבכות: היא הבעיה המובילה לסכסוך אצל הגיבור.

נקודת שיא: שהיא הנקודה שבה הסכסוך מגיע לשיאו.

נקודת מפנה: העלילה משנה את כיוונה.

סיום: הסיבוך של הסיפור הגיע לפתרון, והפתרון יכול להיות טוב או רע. יש שני סוגים

לסיום: סיום סגור וסיום פתוח. (13)

הסוג השני הספרותי הוא הרומן:

רומן הוא סוגה ספרותית, בימינו מוקבלה לכנות (רומן) היקף נרחב ומשתרע לעיתים

על כמה כרכים, עבר גלגולים רבים. יתר על כן, הרומן "כז'אנר ספרותי אוטונומי" הוא בעל

מעמד חשוב ומשפיע במיוחד, דווקא בגלל כוחו האמנותי, כוח שניתן לעשות שימוש

היסטורי, חברתי, פוליטי, תיעודי ועוד. מכיוון שהמדיום של הרומן הוא הלשון, וללשון

תפקיד מרכזי בייצור: מושגים, מסרים, רעיונות ומשמעויות מגוונים ביותר, הרי מעמדה

בטקסט מקנה לה מעמד סיפורי בעל כוח מיוחד. גם הרומן שותף בייצורם של תוצרים

תרבותיים וחברתיים, היבטים חתרניים והשקפות עולם בתחומים שונים ומגוונים. עם

הכללתו של נושאים כמו "לשון", "כתיבה", "משמעות", "מבנה אמנותי", "סובייקט" ועוד,

שיותר קשה לתחם את גבולותיו. עם זאת הרומן הפך להיות חומר חשוב למחקר, הניתוח

והביקורת(14).

סוגי הרומן:

רומן גרפי: המכיל בדרך כלל עלילה ארוכה ומורכבת התכנים ברומן הגרפי לרוב

אינם קומיים ומיועדים לרוב למבוגרים.

רומן רומנטי: הוא מסתמך על אירועים היסטוריים, וגם הוא מספר על אהבה בין שני אנשים אך מסתיים בפרידה או במות אחד הגיבורים.

רומן מפתח: מתוארים אירועי חיים אמיתיים מאחורי העמדת פנים של סיפור בדיוני. הרומן הזה מבנה על האירועים. גם יש רומן חניכה, ביוגרפי וריאליסטי (15).

ההבדל בין הספור הקצר והרומן:

1. הרומן ארוך ביותר מהסיפור הקצר.
2. אחדות הרושם בסיפור וריבוי ברומן.
3. אחדות הדמות, הזמן והמקום וריבוי ברומן.
4. היה להיות רצף כרונולוגי או אין ברומן אבל בסיפור חוב להיות כרונולוגי (16).

פרק שני: (העלילה) :

הגדרת עלילה : עלילה היא הרצף המאורגן ו מתואם של אירועים ופעולות. העלילה מצויה בסיפורים ורומנים, כפי שאומר "פוסטר" בכתיבת הסיפור: "הסיפור הוא קריינות של אירועים כרונולוגיים, בעוד העלילה היא קריינות של אירועים עם דגש על קשר סיבתי. העלילה חיונית לסיפור, שכן היא מארגנת אירועים, ומחברת ביניהם ומכוונת את תנועתו לעבר מטרתו. העלילה לקוחה מ" אריסטו" בספרו " אמנות השירה" העלילה מספרת מה קורה לדמויות הסיפור ולאירועים המתרחשים בפרק זמן מסוים. (17)

מאפייני עלילה:

היצג: בסיפור היצג חשוב מאד. שנתן לקורא הבנת תחילתו של הסיפור שהצג הרקע, האישיות, האירועים של הסיפור. הוא באופן כלל מופיע ב פתיח הסיפור, תחילת העלילה, לעיתים היא פוזרה לאורך העלילה כמו (פלש בק).

סכסוך:

עימות התנגשות בין ערכים, דעות. הסכסוך יוצר את הסיבוך שהוא ציר העלילה.

נקודת שיא:

העלילה מתפתחת ומתקדמת לעבר נקודת שיא, סיבוך שלאחריה יתרחש מפנה באירועים, במצב האישיות.

התרה:

האירועים המציגים טיפוס של פיתרון לבעיה, לסיבוך, ולסכסוך. לפעמים רגע התרה הוא סיום הסיפור ולפעמים מופיע טקסט נוסף המהווה את הסיום.

סיום:

סיום של הסיפור הקצר מתחלק לשני סוגים, הסוג הראשון הוא סיום סגור שבו אירועים של הסיפור הגיע לפתרון הבעיה, הפתרון היה טוב או רע. הסוג השני הוא סיום פתוח שבו האישיות אינו פותר את הבעיה ומשאיר שאלות פתוחות. (18)

קצב ותזמון:

1. יש שני אלמנטים חשובים מאד בעלילה הספרותית:
2. בסיפורי המאה השמונה עשרה אנו מבחינים שהתקרית עוקבות באיטיות ובזהירות, אך הסופרים של עידן המהירות הבינו את רוחו והלכו בעקבותיה, ולכן חיברו את סיפוריהם ופיתחו אותם במהירות התואמת את מהירות התקופה.
3. התפתחות היצירה הבדיונית תלויה בראש ובראשונה במטרה של הכותב, שכן מרכיב התזמון אינו מגיע מאילו, אלא תלוי בהבנת החיים של הסיפור ובדרך הביטוי שלו (19) הסיפור מתחיל בהקדמה רגועה עד שהוא מגיע

לתחילת התכנסות הסערה, ולאחר מכן התעצמות אירועיה עד שהגיעה לשיא,

לאחר מכן הוא יורד ליציבותו הולכת ופוחתת עד שהוא מגיע ליציבותו. (20)

4. השינוי הגלי הזה בסיפור נקרא הקצב, המופיע לפעמים קלוש ומעורפל

ולפעמים מואץ ומוטיבציה. (21).

מבנה העלילה:

חומרי העלילה ודרכי ארגונה המונח "עלילה"מתייחס אל האירועים שביצירה. הם החומר הבסיסי שממנו היא מורכבת. האירועים אפשר שיהיו חיצונים, כלומר, שהתרחשו בעולם בו פועלת הדמות, ואפשר שיהיו פנימיים בנפשה של הדמות(22).

אשר לראשונות - היחס שבין מרכיבי העלילה עצמה עשוי להיות יחס סבתי או אנאלוגי. ניתן לדבר גם על סוגי עלילה שונים, כגון עלילה שהיא כמעט פישורית, או עלילה חלולה, כמו יש מעמד מיבני למיקומן של נקודות הסיבוך והמפינה של התחלת הלילה וסופה. (23)

יש שלושה סוגים למבנה העלילה:

מבנה עלילה פשוטה:

מבנה העלילה פשוטה מבוסס על אותם עקרונות יסוד כמו מבנה העלילה המסורתית, הוא מציג דמות בעלת מטרה שנאבקת בכוחות נגד. עם זאת הוא מערער על חלק מהמוסכמות של המבנה המסורתית מצמצם ומפשט אותו.

מבנה עלילה אבסורדי :

הוא מתווה מבוא סיפור נטול חוקים וגבולות. מבנה זה נסמך על מבנה העלילה המסורתית, אך נגוד אותו. מבנה הזה (אנטי עלילה) מבנה עלילה אבסורדי עשוי לעסוק בדמות מרכזית ראוטית שיאנה מונעת על-ידי פסכולוגיה ניתנה להבנה, ושבה תאם לסיפור

ניתן להגדירה לעתים שימחה , סימבוליזם או אפילו משוגעת. הוא עשוי לעסוק ברצף מאורעות שאיננו מוגבל בזמן, שאינו מאפשר לקורא להבין במדויק (גם לא לאחר שהאירוע התרחש) באיזו נקודה בזמן, מתרחש כל מאורע ספרותי. העלילה אבסורדי היא עלילה מחפשת בעולם הסימבוליזם הפנימי של הגיבורים ולא העולם הריאליסטי. כדוגמה על זה הסופר ש. י. עגנון בסיפורו (סיפור פשוט).

מבנה הקלאסי :

מספר סיפור בצורתו הטהורה ביותר ומבטא מבנה סיפורו שטבוע עמוק בנפש האדם. המטרה, העימות, והמאבק מסייעים לעורר בקורא מתח ותגובה רגשית. סיפור במבנה הקלאסי גם פונה בדרך כלל לקהל רחב. חסרנו של המבנה הקלאסי שהוא צפויה קונקרטי . הסופר אינו מתעמק בעולמו הפנימי של הגיבור. מבנה הקלאסי הוא מבנה ריאליסטי ולא סמלי.

עלילה טובה תמיד תקדם את הסיפור ותניע אותו.(24)

מה ההבדל בין סיפור לעלילה?

העלילה היא כל השלד והסיפור הוא: "היה היו מלך ומלכה". העלילה היא " היו מלך סמי מלכה עצובה", תחילה כתבו את הסיפור - כלומר את רצף האירועים כלומר את חוט השדרה ... היה היו מלך ומלכה. אחר כך העלילו את העלילה. מדוע היה המלך שמח? ומה גם למלכה להיות עצובה? כאשר לכתוב סיפור אל הסופר נחשב בסגנון התיבה , התמקד רק בתוכן, התוכן שממנו יציר את הסיפור והעלילה שלמה ומשולמת. זה המקום להניס את כל הדמויות ואת כל האירועים מההתחלה עד הסוף(25).

פרק שלישי: (העלילה בסיפורים נבחרים מהתנ"ך).

לתנ"ך עלילה ספרותית עשיר ומגוונת, שכן הוא מכיל מספר סוגי ספרות כמו שירה סיפורים ופתגמים. הוא כולל אירועים דרמטיים וקונפליקטים מרגשים, ומציג דמויות בעלות מאפיינים סותרים ומגוונים. זה גם מבטא ערכים ומשמעויות מוסריות ורוחניות חשובות. בין ההיבטים הספרותיים הבולטים של התנ"ך ניתן למנות את השימוש היצירתי בשפה, בדימויות, ב מטאפורות, והעברת משמעויות ורעיונות. היא גם נבדלת על ידי הצגת רגשות ורגשות אנושיים בצורה מרשימה ומעמיקה.

לבסוף, ניתן לומר שהעלילה בתנ"ך הופכת אותו לא רק לספר דתי אלא גם למקור השראה ספרותית ופילוסופית. (26)

מבנה העלילה בתנ"ך כשרשרת תכליתית ומשמעותית של מאורעות קשורים זה בזה. רוב המאורעות מאורגנת ומסודרת ברצף זמני. (27)

הדמות בסיפורי התנ"ך היא הנושא ההגיוני של ההתרחשות. היחסים המרכזיים שבין היחידות השונות הם יחסי תוצאה וסיבה, ניגוד והקבלה. העלילה בתנ"ך יש לה תחלה וסוף ברורים התחלה בקו העולה והדרגתי הגיעה לנקודת שיא אחר כך יורדה אל מצב של רגיעה. (28)

עלילה הפשוטה

עלילה פשוט מתייחסת לאירועים המרכזיים ולהתפתחויות המתרחשות בסיפור. הוא מיוצג במבנה הראשי של הסיפור וכולל בדרך כלל הקדמה המציגה את הדמויות ואת ההקשר, לאח מכן האירועים מתפתחים ומגיעים לשיא, ולבסוף המסקנה שפותרת את רוב המתח וחושפת את הסוף. העלילה הפשוטה הוא קצר וקצר, ולעתים קרובות אירועיו מוגדרים בבירור, למרות פשטותו, חשוב להעביר רעיון לקורא. (29)

למשל, כאשר אביגיל אומרת לדוד " לא תִּהְיֶה זֶה אֶתְּךָ לְךָ לְפָנֶיךָ מְשֹׁל לֵב לְאֲדֹנָיִךָ שֶׁכָּךְ דָּם חָנַם וְלֹהוֹשִׁיעַ אֲדִנְיָ לְוָה יִטְבֵּה' לְאֲדֹנָיִךָ כִּי אֶתְּךָ אֶתְּךָ" (שמואל א 31:25), משמשים

דבריהגם כמבנה בעלילה, זה שנה את כוונותיו של דוד בהריגת נבל והרס ביתו והשימוש באינטליגנציה הגדולה שלה כמו גם הביטוי למשמעות הסיפור כשהוא מכחיש בפומבי את כוונתו של דוד לשפוך דם וליישם את החוק בידו.אם נשווה בין (26-33), נגלה שיש רצף כרונולוגי בזה אחר זה,ורצף סיבתי הקושר אירועים קודמים לאירועים הבאים

אֲדֹנָי חַי־יְהוָה וְחַי־נַפְשִׁי אֲשֶׁר מִנְעָה יְהוָה מִבּוֹא בְדַמַּיִם וְהוֹשַׁע יַדְּךָ לִּי וְעֵתָה יְהוָה
 כְּנַבְלֵי אִיבֹיךָ וְהַמְבַקְשִׁים אֶל־אֲדֹנָי רָעָה (שמואל א 26:25).

וגם (בשמואל א 33:25)

לֵב יִבְרִיךְ טַעַמְךָ. וּבְרִיכָה אֶתְּ: אֲשֶׁר כָּל־תְּנֵי הַיּוֹם הַזֶּה. מִבּוֹא בְּדַמַּיִם.
 וְהִשַׁע יְדֵי. לִי.

ואנו מוצאים דוגמאות נוספות שבהן רק רצף סיבתי(האירוע הוא אחד ולא תוצאה

של אירועים קודמים) כך בספר פניית הנחש אל האשה בסיפור גן-העדן (בר' ג 1-6)

* וְהַנְּחָשׁ. הָיָה עָרוֹם. מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים; וַיֹּאמֶר, אֶל-הָאִשָּׁה, אַף כִּי-אָמַר אֱלֹהִים, לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֵּן. ב וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה, אֶל-הַנְּחָשׁ: מִפְּרֵי עֵץ-הַגֵּן, נֹאכָל. ג וּמִפְּרֵי הָעֵץ, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ-הַגֵּן--אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ, וְלֹא תִגְעוּ בוֹ: ד וַיֹּאמֶר הַנְּחָשׁ, אֶל-הָאִשָּׁה: לֹא-מוֹת, תָּמֹתוּן. ה כִּי, יֵדַע אֱלֹהִים, כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ, וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם; וְהִייתֶם, כְּאֱלֹהִים, יֹדְעֵי טוֹב וָרָע. ו וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכָל וְכִי תִאֲוָה-הוּא לְעֵינַיִם, וְנִחְמַד הָעֵץ לְהַשְׁכִּיל, וַתִּקַּח מִפְּרִי, וַתֹּאכַל; וַתֵּתֶן אֶם-לְאִישָׁהּ עִמָּה, וַיֹּאכַל.

העלילה הסבוכה:

זוהי סדרה של אירועים המחולקת לשני חלקים, כאשר אחד משני החלקים גורם

לשתי תוצאות,וכל תוצאה פותחת סדרה נפרדת של אירועים.לדוגמה

, ללקיחת ארון-הברית על-ידי הפלשתים (שמ"א ד) ישנן שתי תוצאות, שכל אחת

מהן מתפתחת לרצף סיבתי כשלעצמו: האחת – מותו של עלי, שבעקבותיו באה עלייתו של

שמואל לדרגת שופט ומנהיג; והשניה – הבאת הארון לארץ הפלשתים, ובעקבות זאת

שורת האסונות שנחתו על הפלשתים (30).

ושגרמו בסופו-של-דבר להחזרת הארון לארץ יהודה. שני הרצפים האלה נפגשים ומתאחדים שוב, כאשר דוד, שנמשח ונתמך על-ידי שמואל, מעלה את ארון-הברית מקרית-יערים בארץ יהודה אל עירו ירושלים (31).

הקשר הסיבתי בין אירועים עשוי להיות מצוין בפומבי באמצעות מלים כמו "כי", "מפני",

למען" וכו', ויש שאינה מצוינת כלל, ועל הקורא להבין את הקשר הסיבתי בעצמו. השיטה "וכו', ויש שאינה מצוינת כלל, ועל הקורא להבין את הקשר הסיבתי בעצמו. השיטה נפוצה יותר בסיפורי התנ"ך כי האירועים מקושרים זה אחר זה באמצעות "ו". כמו בספר (שמות 3: 1-4)

א. ומשה, ה'יה רעה את-צאן יתרו חתנו--כהן מדין; וינהג את-הצאן אחר המדבר, ויבא אל-ה' האלהים חרבה. ב וירא מלאך יהוה אליו, בלבת-אש--מתוך הסנה; וירא, והנה הסנה בער באש, והסנה, איננו אפל. ג ויאמר משה--אסרה-נא ואראה, את-המראה הגדל הזה: מדוע, לא-יבער הסנה. ד וירא יהוה, כי סר לראות; ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה, ויאמר משה משה--ויאמר הנבי.

א ויהי דבר-שמואל, לכל-ישראל; ויצא ישראל לקראת פלשתים למלחמה, ויחנו על-האבן העזר, ופלשתים, חנו באפק. ב ויערכו פלשתים לקראת ישראל, ותטש המלחמה, וינגף ישראל, לפני פלשתים; ויפו במערכה בפודה, כארבעת אלפים איש. ג ויבא העם, אל-המחנה, ויאמרו זקני ישראל, למה נגפנו יהוה היום לפני פלשתים; נקחה אלינו משלה, את-ארון ברית יהוה, ויבא בקרבנו, וישענו מפף איבינו. ד וישלח העם, שלה, וישאו משם את ארון ברית-יהוה צבאות, ישב הקרבים; ושם שני בני-עלי, עם-ארון ברית האלהים--חפני, ופינחס. ה ויהי, כבוא ארון ברית-יהוה אל-המחנה, וירעו כל-ישראל, תרועה גדולה; ותהם, הארץ. ו וישמעו פלשתים, את-קול התרועה, ויאמרו, מה קול התרועה הגדולה הזאת במחנה העברים; וידעו--כי ארון יהוה, בא אל-המחנה. ז ויראו, הפלשתים--כי אמרו, בא אלהים אל-המחנה; ויאמרו אז לנו, כי לא היתה כזאת אתמול שלשם. ח אזי לנו--מי יצילנו, מיד האלהים האדירים האלה: אלה הם האלהים, המפכים את-מצרים בכל-מכה-במדבר. ט התחזקו והיו לאנשים, פלשתים--פן תעבדו לעברים, פאשר עבדו לכם; והייתם לאנשים, ונלחמתם. י וילחמו פלשתים, וינגף ישראל ויגשו איש לאהליו, ותהי המכה, גדולה מאד; ויפל, מישראל, שלשים אלף, רגלי. יא וארון אלהים, נלקח; ושני בני-עלי מתו, חפני ופינחס. יב וירץ איש-בנגמנו מהמערכה, ויבא שלה ביום ההוא; ומדיו קרעים, ואדמה על-ראשו.

דו שיח קצר:

סיפורי התנ"ך מתאפיינים בשימוש בדיאלוג קצר ובדיאלוג ארוך, ולכן אנו מוצאים בספר בראשית שהאירועים בסיפורי התנ"ך מהסוג הזה אינם תלויים ברצף הסיבתי של העלילה, ולא בתוצאה. מטרתו להדגיש האירוע והדגש את הדמויות כדי להעמיק את המשמעות. (32)

הדמויות מתחלפות וכולן או חלקן משתתפות בדיאלוג ליצירת אירוע חדש. הדילוג הוא לרוב בין שתי דמויות, וזהו אחד המאפיינים של סיפורי התנ"ך, וגם אם מדובר בקבוצת דמויות, כולן דמויות דוממות.

אמנם נמצא שאחד המשתתפים בשיחה אינו איש אחד כי-אם קבוצת אנשים, כמו, למשל, בשיחה בין לוט ואנשי סדום (בר' יט 4-9), אך כיון שקבוצת האנשים איננה אלא דמות קיבוצית, אין לראות בשיחות כאלה רב-שיח, כי אם דו-שיח. בשני מקרים ניתן להבחין בקולות נפרדים, העולים מתוך קבוצת האנשים המשתתפים בשיחה. במקרה האחד מצוין הדבר במפורש: בספר נחמיה מובאת זעקת העם, ותוכן הזעקה מחולק בין קולות שונים, שהמספר מקדים להם כל פעם את המלים: ויש אשר אמרים. במקרה השני אין הקולות הנפרדים מצוינים במפורש, אך ניתן לחוש בקולות שונים המתערבבים זה בזה. לשאלת שאלה המחפש את האתונות האבודות היש בזה הראה, עונות הנערות. (33).

ד טרם, ישכבו.

ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על-הבית. מנער ועד-זקן: כל-העם. מקצה. ה ניקראו אל-לוט ויאמרו לו. איה האנשים אשר-באו אליך הלילה; הוציאם אלינו. ונדעה אתם. ו יוצא אלהם לוט. הפתחה; והדלת. סגר אחריו. ז ויאמר: אל-נא אחי. תרעו. ח הנה-נא לי שתי בנות. אשר לא-ידעו איש--אוציא-נא אתהן אליכם. ועשו להן כטוב בעיניכם; כי לאנשים האל. אל-תעשו דבר. כי-על-כן באו. בצל קרתי. ט ויאמרו גש-הלאת, ויאמרו האחד בא-לגור וישפט שפוט--עתה. נרע לך מהם; ויפצרו באיש בלוט מאד. ויגשו לשבר הדלת.

וגם בספר נחמיה(ה-15)

”הפחות הראשנים אשר-לפני הכבידו על-העם, ויקחו מהם בלחם ויין אחר כסף שקלים ארבעים...גם נעריהם שלא על העם; ואני לא עשיתי כן, מפני יראת אלוהים”.

דו שיח ארוך:

הדיאלוגים הארוכים בסיפורי התנ”ך ממלים תפקיד בולט בהעברת משמעות והבלטת עומק הדמויות והתפתחות האירועים. מטרת שימוש בדיאלוגים ארוכים היא להבהיר רעיונות, ערכים ומשמעויות בצורה מפורטת ועמוקה.

הדיאלוג הארוך שופך אור על האישיות שהתרגשו עם האחרים, גם הוא נתון רצף זמני להבינת את הדמות בצורה עמוקה ומדויקת. והוא נחשב אחד האלמנטים החשובים ביותר שהוא נתן אופי ההרגשה אצל הקורא.(34)

רוב סיפורי התנ”ך אינו משתלבים בשרשרת סיבתית של עלילה,תפקיד הדיאלוג בסיפורי האלה להדגיש על דברים,הרחיב את מצבים של האירועים, הופיע הדמויות והעמיק את המשמעויות.

הדמויות בסיפורי התנ”ך רבות כי הן רק מספר מופיעה (דמויות שקטות) שהדמויות

בסיפור אחד או שתיים, שהשתתפות ומתחלפות ומתחיל מעמד חדש.(35)

א וְהִנֵּקֶשׁ, הִנֵּה עָרוֹם, מִכֹּל חַיֵּת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים; וַיֹּאמֶר, אֶל-הָאִשָּׁה, אַף כִּי-אָמַר אֱלֹהִים, לֹא תֵאָכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגֵּן. ב וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה, אֶל-הַנֶּקֶשׁ: מִפְּרֵי עֵץ-הַגֵּן, נֹאכַל. ג וּמִפְּרֵי הָעֵץ, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ-הַגֵּן--אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֵאָכְלוּ מִמֶּנּוּ, וְלֹא תִגְעוּ בוֹ: שָׁן-תִּמְתוּן. ד וַיֹּאמֶר הַנֶּקֶשׁ, אֶל-הָאִשָּׁה: לֹא-מוֹת, תִּמְתוּן. ה כִּי, יֵדַע אֱלֹהִים, כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ, וְנִקְקַחוּ עֵינֵיכֶם; וְהִייתֶם, כְּאֱלֹהִים, יֹדְעֵי, טוֹב וָרָע. ו וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכָל וְכִי תִצְוֶה-הוּא לְעֵינַיִם, וְנִקְמַד הָעֵץ לְהַשְׁכִּיל, וַתִּקַּח מִפְּרִיו, וַתֹּאכַל; וַתִּתֵּן גַּם-לְאִישָׁהּ עִמָּה, וַיֹּאכַל.

ב טקסט הזה הופיעה האישיות בצורה משרשרות בתוך סצנה אחת, זה אחד

המאפיינים של הדיאלוגים הארוכים.

הסמנים הבולטים ביותר שדבר זה הופיע את היחסים החשובים בין הדמויות

בעלילה של הסיפור הזה:

הנחש והאישה

האישה והאדם

אלוהים והאדם

אלוהים והאישה

אלוהים והנחש

אלוהים והאישה

אלוהים והאדם

אלוהים מופיע חמש פעמים, אישה ארבע פעמים, אדם שלוש פעמים והנחש

פעמיים. (36)

העלילה המגובשת ואירונית:

הדוגמה מובהקת למעגלים השונים של המבנים הסיפוריים במקרא אפשר למצוא בספר שופטים. הסיפור על שמשון ודלילה (36) הוא סיפור שלם בפני עצמו והוא בעל מבנה עלילתי הדוק. בפרישה נמסר, כי שמשון אהב אשה בנחל שורק ושמה דלילה. שלוש פעמים שואלת אשה זו את שמשון במה כוחו גדול ובמה ייאסר, ושלוש פעמים משיב לה שמשון תשובה כוזבת; שלוש פעמים אומרת היא: פלשתים עליך שמשון, ושלוש פעמים מתברר שכוחו עדיין עמו. אך בפעם הרביעית, אחרי שדלילה משתמשת בתחבולות נשיות, נכנע לה שמשון ומגלה לה את האמת, וכתוצאה מכך נופל הוא בידי הפלשתים, אשר אוסרים אותו ומנקרים את עיניו.

ואולם בסופו של-דבר חוזר אליו כוחו ובמותו עולה בידו להמית אלפי פלשתים, רבים מאלה שהמית בחייו. סיפור זה הוא חוליה במחרוזת סיפורי שמשון, מחרוזת המורכבת ובולט בין הבשורה הטובה הצפויה ובין הבשורה הרעה המושמעת למעשה. בכל הדוגמאות הנזכרות נובעת האירוניה (העלילתית) מכך, שקיים ניגוד בין המצב, כפי שהדמות הדוברת

רואה אותו או מקווה לו, לבין המצב כפי שהוא לאשורו. בדוגמאות האחרונות כבר ידוע המצב לאשורו לקורא, בעוד שאינו

ידוע עדיין לדמות, ולכן תופס הקורא את האירוניה שבדברי הדמויות מיד. אירוניה של גורל, שהוא סוג של אירוניה עלילתית, מתגלה בניסיונות מותו של אבשלום. התפקיד של האירוניה במקרים אלה היא לשופך אור חריף על היחסים שבין תוצאה וסיבה, בין האמביציה של הדמות לבין חלוקה, בין גורל לבין אופיה. (37)

א וַיִּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן, עֲזָתָה; וַיֵּרֶא-שֵׁם אִשָּׁה זֹנְהָ, וַיָּבֵא אֵלֶיהָ. ב לַעֲזָתִים לֵאמֹר, כָּא שִׁמְשׁוֹן הִנֵּה, וַיִּסְבּוּ וַיֵּאָרְבוּ-לוֹ כָּל-הַלְּיָלָה, בְּשַׁעַר הָעִיר; וַיִּתְחַרְשׁוּ כָל-הַלְּיָלָה לֵאמֹר, עַד-אוֹר הַבֶּקֶר וְהִרְגָנָהּ. ג וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן, עַד-חֲצֵי הַלְּיָלָה, וַיִּקָּם בַּחֲצֵי הַלְּיָלָה וַיֵּאָחֵז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר-הָעִיר וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת, וַיִּסָּעֵם עִם-הַבְּרִיחַ וַיִּשֶׁם עַל-כַּתְּפָיו; וַיַּעֲלֵם אֶל-רֹאשׁ הַהָר, אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי חֶבְרוֹן.

ד וַיְהִי אַחֲרֵי-כֵן, וַיֵּאָהֵב אִשָּׁה, בְּנַחַל שָׂרָק; וּשְׁמָהּ, דְּלִילָה. ה וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ סָרְנֵי פִלְשִׁתִּים, וַיֵּאמְרוּ לָהּ פְתִי אוֹתוֹ וּרְאֵי בַמָּה כָחוּ גְדוֹל, וּבַמָּה נוֹכַל לוֹ, וַאֲסַרְנוּהוּ לַעֲנוּתוֹ; וַאֲנַחְנוּ, נִתֵּן-לָךְ, אִישׁ, אֶלֶף וּמֵאָה כֶּסֶף. ו וַתֹּאמֶר דְּלִילָה, אֶל-שִׁמְשׁוֹן, הַגִּידָה-נָא לִי, בַמָּה כָחוּ גְדוֹל; וּבַמָּה תֵאָסֵר, לַעֲנוּתְךָ. ז וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ, שִׁמְשׁוֹן, אִם-יֵאָסְרֵנִי בְשִׁבְעָה יִתְרִים לַחִים, אֲשֶׁר לֹא-חֶרְבוֹ-וְחִלִּיתִי וְהִיִּיתִי, כְּאֶחָד הָאָדָם. ח וַיַּעֲלוּ-לָהּ סָרְנֵי פִלְשִׁתִּים, שִׁבְעָה יִתְרִים לַחִים--אֲשֶׁר לֹא-חֶרְבוֹ; וַתֵּאָסְרֵהוּ, בָּהֶם. ט וְהָאָרֶב, יָשָׁב לָהּ בַּחֲדָר, וַתֹּאמֶר אֵלָיו, פִּלְשִׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן; וַיִּנְתַּק, אֶת-הַיִּתְרִים, כְּאֲשֶׁר וַיִּנְתַּק פְּתִיל-הַנְּעֻרָת בְּהִרְיָחוֹ אֵשׁ, וְלֹא נִדְעָ כָחוּ. י וַתֹּאמֶר דְּלִילָה, אֶל-שִׁמְשׁוֹן, הִנֵּה הַתִּלְתָּ בִּי, וַתְּדַבֵּר אֵלַי כְּזָבִים; עַתָּה הַגִּידָה-נָא לִי, בַמָּה תֵאָסֵר. יא וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ--אִם-אֶסֹּר יֵאָסְרוּנִי בַעֲבַתִּים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר לֹא-נַעֲשָׂה בָהֶם מְלֶאכֶה; וְחִלִּיתִי וְהִיִּיתִי, כְּאֶחָד הָאָדָם. יב וַתִּקַּח דְּלִילָה עֲבַתִּים חֲדָשִׁים וַתֵּאָסְרֵהוּ בָהֶם, וַתֹּאמֶר אֵלָיו פִּלְשִׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן, וְהָאָרֶב, יָשָׁב בַּחֲדָר; וַיִּנְתַּקְם מֵעַל זְרַעְתּוֹ, כְּחוּשׁ. יג וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל-שִׁמְשׁוֹן, עַד-הִנֵּה הַתִּלְתָּ בִּי וַתְּדַבֵּר אֵלַי כְּזָבִים--הַגִּידָה לִי, בַמָּה תֵאָסֵר; וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ--אִם-תֵּאָרְגֵי אֶת-שִׁבְעַת מַחְלְפוֹת רֹאשִׁי, עִם-הַמַּסְכָּת.

יד ותתקע, ביתד, ותאמר אליו, פלשתים עליך שמשון; וייקץ, משנתו, ניסע את-היתד הארג, ואת-המסכת. טו ותאמר אליו, איך תאמר אהבתיה, ולבך, אין אתי: זה שלש פעמים, התלת בני ולא-הגדת לי, במה פתך גדול. טז ויהי כי-הציקה לו בדבריה, כל-הימים-ותאלצהו; ותקצר נפשו, למוות. יז ויגד-לה את-כל-לבנו, ויאמר לה מורה לא-עלה על-ראשי--כי-ניזר אלהים אני, מבטן אמי: אם-גלחתי וסר ממני כחי, וחליתי והייתי ככל-האדם. יח ותרא דלילה, כי-הגיד לה את-כל-לבנו, ותשלח ותקרא לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם, כי-הגיד לה **לי** את-כל-לבנו; ועלו אליה סרני פלשתים, ויעלו הפסך בידם. יט ותישנהו, על-ברכיה, ותקרא לאיש, ותגלח את-שבע מחלפות ראשו; ותחל, לענותו, ויסר פחו, מעליו. כ ותאמר, פלשתים עליך שמשון; ויקץ משנתו, ויאמר אצא כפעם בפעם ואנער, והוא לא ידע, כי יהיה סר מעליו. כא ויאחזוהו פלשתים, וינקרו את-עיניו; ויורידו אותו עזתה, ויאסרוהו בנחשתים, ויהי טוחן, בבית האסירים **האסורים**. כב ויחל שער-ראשו לצמח, כאשר גלח. {פ}

כג וסרני פלשתים, נאספו לזבח זבח-גדול לדגון אלהיהם--ולשמחה; ויאמרו--נתן אלהינו בידנו, את שמשון אויבנו. כד ויראו אתו העם, ויהללו את-אלהיהם: כי אמרו, נתן אלהינו בידנו את-אויבנו, ואת מחריב ארצנו, ואשר הרבה את-תללינו. כה ויהי, כי טוב **כטוב** לבם, ויאמרו, קראו לשמשון וישחק-לנו; ויקראו לשמשון מבית האסירים **האסורים**. ויצחק לפניהם, ויעמידו אותו, בין העמודים. כו ויאמר שמשון אל-הנער המחזיק בידו, הניח אתי והואשני **והואשני** את העמודים אשר הבית רבני עליו.

העלילה האירונית:

תפקידה של העלילה האירונית בתקריות אלו הוא לשפוך אור בהיר על היחסים הקיימים בין סיבה ותוצאה, בין שאיפות הדמות לחלוקו, בין דמותו לגורלו. (38)

היכן שמופיעה בסיפור של אסתר הסוג של העלילה המייצגת על ידי דמותו של המן ומעמידה אותו במעמד לעג והכפשה. האירוניה מתחילה בכך שהמן מתמוגג מהזמנתו למשקה עם אסתר ומתגאה בכבוד הכרוך בהזמנתו:

יב ויאמר, המן--אף לא-הביאה אסתר המלכה עם-המלך אל-המשתה אשר-עשתה, כי אם-אותי; וגם-למסר אני קרוא-לה, עם-המלך. (אסתר 5: 12)

ויקח המן את-הלבוש ואת-הסוס, וילבש את-מרדכי; וירפיהו, ברחוב העיר, ויקרא לפניו, ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו. (אסתר 6:11)

בסיפורים כאלה, הגיע הסיפור לנקודת רוגע, והמתח נעלם, קו העלילה יורד והחיים חוזרים לטבעת הרגיל. ראוי לציין שבסיפורי התנ"ך מדברים על אדם שעזב את מקומו והלך למקום אחר ושוב חזר למקומו, זה הדבר הרגיש לקורא שהתיק הסתיים.

בכל הדוגמאות שעברו אנו רואים כי האירוניה לשכב באירועים ולפעמים לשכב בדבור של האישיות, זה הדבר לא הכוונה לסרקזם לשוני, אלא להיפך, כי הדמות אף פעם לא יודעת שיש סרקזם בדבריו, אך האמירות הללו נותנות רמז סרקסטי מבלי להכיר את הדמות.

עלילה של סיפורי התנ"ך היא עלילה באופן כלל פשוטה, תמציתית וקצרה. העלילה מרוכזת במקום אחד ובזמן נתון, ואין תורי נוף אלא במקום שיש בו פרטים על האירועים של הסיפור.

ברוב הסיפורים העלילה היא קצרה, אך יש כמה סיפורים ארוכים במקרא, שבנויים

מערכות מערכות, וכל סצנה הוא מערכה אחת מתוך רבות, כמו מגילת אסתר. (39)

(אסתר 5:1-13)

א ויהי ביום השלישי, ותלבש אסתר מלכות, ותעמד בתצר בית-המלך הפנימית, נכח בית המלך; והמלך יושב על-כסא מלכותו, בבית המלכות, נכח, פתח הבית. ב ויהי כראות המלך את-אסתר המלכה, עמדת בתצר-- נשאה חן, בעיניו; ויושט המלך לאסתר, את-שרביט הזהב אשר בקידו, ותקרב אסתר, ותגע בראש השרביט. ג ויאמר לה המלך, מה-לך אסתר המלכה; ומה-בקשתך עד-תציי המלכות, וינתן לך. ד ותאמר אסתר, אם-על-המלך טוב--יבוא המלך והמן היום, אל-המשתה אשר-עשיתי לו. ה ויאמר המלך--מהרו את-המן, לעשות את-דבר אסתר; ויבא המלך והמן, אל-המשתה אשר-עשתה אסתר. ו ויאמר המלך לאסתר במשתה היום, מה-שאלתך וינתן לך; ומה-בקשתך עד-תציי המלכות, ותעש. ז ותען אסתר, ותאמר: שאלתי, ובקשתי. ח אם-מצאתי חן בעיני המלך, ואם-על-המלך טוב, לתת את-שאלתי, ולעשות את-בקשתי--יבוא המלך והמן, אל-המשתה אשר אעשה להם, ומחר אעשה, כדבר המלך. ט ויצא המן ביום ההוא, שמתח טוב לב; וכראות המן את-מרדכי בשער המלך, ולא-קם ולא-זע ממנו--וימלא המן על-מרדכי, חמה. י ויתאפק המן, ויבוא אל-ביתו; וישלח ויבא את-אהביו, ואת-זרש אשתו. יא ויספר להם המן את-כבוד עשרו, ורב בניו; ואת-כל-אשר גדלו המלך ואת אשר נשאו, על-השרים ועבדי המלך. יב ויאמר, המן--אף לא-הביאה אסתר המלכה עם-המלך אל-המשתה אשר-עשתה, כי אם-אותי; וגם-למחר אני קרוי-לה, עם-המלך. יג וכל-זה, איננו שונה לי: בכל-עת, אשר אני ראה את-מרדכי היהודי--יושב, בשער המלך.

מסקנות:

- 1 - הטקסט המקראי שונה מהטקסט הספרותי משום שהוא עובר דרך אירועים היסטוריים רבים המקשרים את העבר עם הווה על פי סדרת זמן מסוימת התלויה בנקודת מבט היסטורית מסורתית מקיפה.
 - 2 - סיפורי התנ"ך מתאפיינים בשימוש בדיאלוג קצר ובדיאלוג ארוך, ולכן אנו מוצאים בספר בראשית שהאירועים בסיפורי התנ"ך מהסוג הזה אינם תלויים ברצף הסיבתי של העלילה, ולא בתוצאה. מטרתו להדגיש האירוע והדגש את הדמויות כדי להעמיק את המשמעות.
 - 3 - הקשר הסיבתי בין אירועים עשוי להיות מצוין בפומבי באמצעות מלים כמו "כי", "מפני", "למען" וכו', ויש שאינה מצוינת כלל, ועל הקורא להבין את הקשר הסיבתי בעצמו. השיטה השניה נפוצה יותר בסיפורי התנ"ך כי האירועים מקושרים זה אחר זה באמצעות האות "ו".
 - 4 - השווה בין הטקסט המקראי והספרותי ששניהם משומשים הדמויות והאירועים, זהו המאפיין הבולט ביותר תפקיד העלילה בטקסט הספרותי.
 - 5 - שימוש העלילה האירונית של הגורל בסיפורי התנ"ך לשפוך אור בהיר על היחסים הקיימים בין סיבה ותוצאה, בין שאיפות הדמות לחלוקה, בין דמותו לגורלו.
- ראוי לציין כי סוג זה של עלילה נמצה לעתים קרובות ביצירות בדיוניות, הן דתיות והן היסטוריות.

شولي المحקר:

- 1 - ابن منظور لسان العرب المحيط اعداد وتصنيف يوسف خياط، دار العرب، بيروت، بلا تاريخ.
- 2 - الفيروز ابادي مجد الدين محمد بن يعقوب، القاموس المحيط (ط- 2) شركة ومطبعة مصطفى البايي الحلبي، مصر 1952.
- 3 - د. جبور عبد النور: المعجم الادبي، دار العلم للملايين - بيروت 1979
- 4 - هب تشارلتون فنون الادب/ تعريب الدكتور زكي نجيب محمود، لجنة التأليف والنشر والترجمة مصر 1959/ ص 160
- 5- S.Wdate:Distinctions between fancy and imagination modern language,1963,p.90
- 6- Brett,R.L. fancy imagination,The Critical IdiomReissued,(6) London,1989p.116
- 7 - احمد المدينة فن القصة بالمغرب الأقصى في النشأة والتطور والاتجاهات، دار العودة بيروت، بلا تاريخ، ص 71.
- 8 - غولدبرغ، لاه. امنوت السيפור. سפרית פועלים , 1663 , עמ'11
- 9 - رحيمه، مجيد عبود. البناء الفني للقصة العبرية القصيرة المعاصرة قصص ديورا بارون انموذجا. بحث منشور في مجلة كلية الآداب جامعة بغداد ملحق (1) العدد (137) حزيران 2021، ص 8.
- 10 - ف، لخور. تולדות הספרות העברית החדשה הוצאת דביר, תל אביב, 1928, עמ'11
- 11- wiki,https://he.m. Wikipedia.org
- 12 - מיירי שחם,פודקאסט המוסך, שיחה על על ז'אנר הסיפור הקצר, " הספרנים": בלוג הספרייה הלאומית, 19.9.2021.
- 12-https://www.twinkl.com/blog/nasr-qlqst-qlqsyr
- 13- https://he.wikipedia.org/wiki/קצר_סיפור
- 14 - אביב חדש:האנציקלופדיה הישראלית לנוער כרך 16 2004 קנדי, גיון- שזיר, זלמן (רומן).
- 15- https://www.wikiwand.com/he/רומן
- 16 - د. محمد احمد العزب عن اللغة والادب والنقد، المركز العربي للثقافة والعلوم، بيروت، بلا تاريخ، ص 395.
- 17 - د. محمد احمد العزب عن اللغة والادب والنقد،المركز العربي للثقافة والعلوم، بيروت، بلا تاريخ، ص 395
- 18- ttps://sites.google.com/a/moshesharet.ort.org.il/safrut/meafyen
- 19 - محمد يوسف نجم، فن كتابة القصة، دار بيروت للطباعة والنشر، 1955، ص 81.
- 20 - المصدر السابق ص / 82
- 21 - المصدر السابق ص / 83
- 22 - (بين بدوين לממשות:סוגי בסיפור הישראלי.יחידות 3-1 עמ' 28)
- 23 - מלון מונחי הסיפורות, יוסף אבן 1977 עמ' 88)
- 24- plot ,https://sits goole.com0-3 - עלילה
- 25 - https:// www.litom.org
- 26 - העיצובה האמנותי של הסיפור במקרא, שמעון בר-אפרת, ספירת פעולים תל-אביב 1979 עמ' 113.

27 - שם, עמ' 113

28 - שם, עמ' 114

29 - שם, עמ' 113

30, שם עמ' 115

31 - שם עמ' 115

32- https://mawdoo3.com/تعريف_الحوار/

33 - שם עמ' 117

34 - https://journals.ekb.eg/article_11339.html

35 - שם, עמ' 118

36 - שם, עמ' 118

37 - שם, עמ' 149

38 - שם, עמ' 141

39 - שם, עמ' 141

הדוגמאות שנבחרו מסיפורי התנ"ך :

שמואל א 4-25

בראשית 3-19

נחמיה 5

שופטים 16

אסתר 5-6

الحبكة ودورها في الادب القصصي نماذج مختارة من الكتاب المقدس

المستخلص:

يسلط البحث الضوء على موضوع الحبكة دورها واهميتها في الادب القصصي من حيث انواعها وتراكيبها بشكل عام والحبكة في الادب القصصي التوراتي بشكل خاص. اهتم البحث بابرز اهم عناصر القصة والتسلسل الهرمي الذي يبدأ من عرض الاحداث (المقدمة)، والصراعات وتعقيد الاحداث وصولاً الى نقطة الذروة وبالتالي يبدأ الهبوط لحل تلك الازمات وصولاً الى نهاية القصة وتلك النهاية اما ان تكون مفتوحة اي بمعنى تعطي للقارئ اختيار النهاية بنفسه او نهاية مغلقة تصل لحل الازمة. هذا التسلسل الهرمي للقصة يسمى (الحبكة). الحبكة مصطلح ادبي الذي يحمل بين طياته مضمون القصة، ومن اجل كتابة قصة جيدة لابد على الكاتب ان يختار مضمون جيد لقصته وهذا المضمون سينتج قصة وحبكة متكاملة يستطيع من خلالها ان يدخل كل مقومات القصة من شخصيات واحداث وزمان ومكان وبيئة. ان موضوع بحثي هذا لم يتناوله العديد من الباحثين فكانت تجربة جديدة للتوغل في تحليل القصص المقرائية وابرز اهم الصور الفنية والبلاغية فيها.

الكلمات المفتاحية: الحبكة، القصة القصيرة، الادب القصصي العبري، نماذج قصصية من الكتاب المقدس.